

УДК 658.14 (045)

ФІНАНСОВИЙ СТАН ПІДПРИЄМСТВА ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОКРАЩАННЯ

А. В. Герман

студент 6 курсу, групи ФІНм-61, навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Науковий керівник – к.е.н., доцент Л.М. Акімова

*Національний університет водного господарства та природокористування,
м. Рівне, Україна*

Статтю присвячено розкриттю актуальних завдань аналізу фінансового стану та основних груп показників, що характеризують фінансову діяльність підприємств. Розглянуто напрями покращення фінансового стану підприємства. Також здійснено аналіз фінансового стану підприємства на прикладі ТОВ «Рівнетранссервіс». Ключові слова: підприємство, фінансовий стан підприємства, фінансова стабільність, аналіз фінансового стану.

Статья посвящена раскрытию актуальных задач анализа финансового состояния и основных групп показателей, характеризующих финансовую деятельность предприятий. Рассмотрены направления улучшения финансового состояния предприятия. Также осуществлен анализ финансового состояния предприятия на примере ООО «Ривнетранссервис». Ключевые слова: предприятие, финансовое состояние предприятия, финансовая стабильность, анализ финансового состояния.

The article is devoted to the disclosure of the actual tasks of the analysis of the financial state and the main groups of indicators characterizing the financial activity of enterprises. The directions of improvement of the financial condition of the enterprise are considered. An analysis of the financial condition of the enterprise was also carried out on an example of LLC Rivnetransservis.

Keywords: enterprise, financial condition of the enterprise, financial stability, analysis of financial condition.

Актуальність проблеми дослідження. На сьогоднішній день тема фінансового стану суб'єкта господарювання та його покращення є актуальною, оскільки ринкові відносини жорстокі та непрості, а конкуренція витісняє тих суб'єктів господарювання, що неправильно організували роботу діяльності підприємства та неефективно використовують свої фінансові ресурси. Тому реальна оцінка фінансового стану підприємства є насамперед необхідною для того, щоб підприємство змогло тримати свої позиції на ринку та розвивати свою діяльність.

Аналіз досліджень і публікацій. Дослідженню значення та особливостей оцінювання фінансового стану підприємства, а також шляхів його покращення присвячено роботи таких науковців, як: М.Ю. Аверіна, А.А. Акопяна, Л.І. Шмалюк, Т.В. Безбородової, А.В. Бурковської, О.Ю. Соловйової, А.В. Ковалевської та ін. Нестабільний стан економіки України обумовлює потребу для кожного суб'єкта господарювання шукати напрями підвищення ефективності своєї діяльності, що потребує знаходження нових дій направлених на подолання недоліків.

Метою статті є дослідження існуючих методик оцінки фінансового стану підприємства та висвітлення основних заходів щодо покращення існуючого фінансового стану.

Виклад основного матеріалу. Фінансовий стан підприємства – це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів.

Для визначення фінансового стану використовують наступні аналітичні показники, такі як:

- платоспроможність і ліквідність, що характеризують фінансові можливості підприємства щодо погашення заборгованості, покриття підприємством позичкових коштів;
- прибутковість – дають можливість порівняти отриманий прибуток з вкладеним капіталом, тобто міру ефективності авансованого у виробництво і реалізацію капіталу;
- ділова активність – характеризує кругообіг засобів підприємства;
- фінансова стійкість – характеризує співвідношення власних і залучених коштів [4].

Фінансовий стан залежить від результатів його виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності. Насамперед, на фінансовий стан позитивно впливає висока прибутковість підприємства. Фінансовий стан підприємства може бути:

- стійким;
- нестійким;
- кризовим.

Першочерговим етапом покращення фінансового стану українських підприємств є пошук оптимального співвідношення власного і позикового капіталу, яке б забезпечило мінімальний фінансовий ризик за максимальної рентабельності власного капіталу [7, С. 134]. В умовах конкурентного середовища актуальності набуває оптимізація збутової політики підприємства. Підприємству необхідно активізувати політику в галузі маркетингу з метою просування своєї продукції, яка фактично за рахунок високої якості та ціни, нижчої від середньогалузевої є конкурентоспроможною.

Доцільно також звернути увагу на те, що для покращення свого фінансового становища виробники товарів та послуг повинні реалізовувати всю продукцію, що застоюється на складах. Для розширення ринків збуту підприємство може створити пункти роздрібної торгівлі. Це призведе до збільшення прибутку та збільшення оборотності капіталу. Впровадження цього проекту звичайно ж не вирішує існуючих фінансових проблем, але дозволить скоротити термін реалізації товару та прискорити розрахунки з кредиторами.

Ще одним напрямком покращення фінансового стану підприємства є збільшення грошових коштів на розрахунковому рахунку підприємства, що збільшить коефіцієнт абсолютної ліквідності і дозволить підприємству брати довго- і короткострокові позики в банку для фінансування поточної діяльності, які видаються лише платоспроможним підприємствам, в яких коефіцієнт абсолютної ліквідності відповідає нормі. Збільшення грошових коштів можна забезпечити за рахунок реалізації зайвих виробничих і невиробничих фондів, здачі їх в оренду.

Наступним напрямком покращення фінансового стану підприємства може стати виробництво і розробка нових видів продукції, яка зацікавить споживачів, а також отримання ліцензій на виробництво «ходових» товарів, що дасть змогу стабілізувати і покращити фінансовий стан підприємства [1, С. 94].

Система заходів для підтримки фінансового стану на високому рівні повинна передбачати:

- постійний моніторинг зовнішнього і внутрішнього станів підприємства;
- розробку заходів із зниження зовнішньої вразливості підприємства;
- розробку підготовчих планів при виникненні проблемних ситуацій, здійсненні попередніх заходів для їхнього забезпечення;
- впровадження планів практичних заходів при виникненні кризової ситуації, прийняття ризикових і нестандартних рішень у випадку відхилення розвитку ситуації;

СТУДЕНТСЬКИЙ ВІСНИК
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

– координацію дій всіх учасників і контроль за виконанням заходів та їхніми результатами [6].

Саме за таких умов можна забезпечити систему моніторингу кожної із складових позитивного фінансового стану підприємств, яка змогла б надати можливість оптимізувати її відповідно до перспектив розвитку.

На основі даних фінансової звітності розраховані основні техніко-економічні показники діяльності підприємства ТОВ «Рівнетранссервіс». Розрахунки представимо в таблиці.

Таблиця

Динаміка основних техніко-економічних показників ТОВ «Рівнетранссервіс»
за період 2015–2017 роки

Показники	Од. виміру	Роки			Абсолютне відхилення		Відносне відхилення, %	
		2015	2016	2017	2016/ 2015	2017/ 2016	2016/ 2015	2017/ 2016
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Виручка від реалізації продукції	тис. грн	61749	95971	114626	34222	18655	155,42	119,44
Собівартість реалізованої продукції	тис. грн	58628	91926	112564	33298	20638	156,80	122,45
Середньорічна вартість основних фондів	тис. грн	23044,5	27326	35889	4281,5	8563	118,58	131,34
Сума зносу	тис. грн	26334	31115	35486	4781	4371	118,16	114,05
Фондовіддача основних фондів	грн/грн	2,68	3,51	3,19	0,83	-0,32	130,97	90,88
Фондомісткість основних фондів	грн/грн	0,37	0,28	0,31	-0,09	0,03	75,68	110,71
Чистий прибуток (збиток)	тис. грн	-123	-446	1575	-323	2021	362,60	-353,14
Рентабельність продукції	%	-0,20	-0,46	1,37	-0,26	1,83	230	-297,83
Чисельність працівників	чол.	107	109	112	2	3	101,87	102,75
Фонд оплати праці	тис. грн	1866	1899,67	1962	33,67	62,33	101,80	103,28

Виходячи з даних таблиці, видно, що виручка від реалізації продукції, починаючи з 2015 р., показує позитивну тенденцію до збільшення. Так, у 2016 р., порівняно з 2015 р., виручка від реалізації збільшилась на 34222 тис. грн, або на 55,42%, а у 2017 р., порівняно з 2016 р., виручка від реалізації збільшилась на 18655 тис. грн, або на 19,44%.

Собівартість реалізованої продукції, починаючи з 2015 р., показує негативну тенденцію до її збільшення. Так, у 2016 р., порівняно з 2015 р., собівартість реалізованої продукції збільшилась на 33298 тис. грн, або на 56,80%. Натомість у 2017 р., порівняно з 2016 р., собівартість реалізованої продукції збільшилась на 20638 тис. грн, або на 22,45%. Збільшення показника собівартості реалізованої продукції пов'язане зі збільшенням випуску продукції в даний період.

Середньорічна вартість основних фондів протягом аналізованого періоду зростає, це означає, що основні фонди на підприємстві оновлюються, що є позитивним, оскільки для ефективної діяльності та розвитку підприємства потрібно закуповувати нове, якісніше і менш затратне обладнання, машини, устаткування.

Знос основних фондів, починаючи з 2015 р., показує негативну тенденцію до зростання, що пов'язане з їх старінням. Так, у 2016 р., порівняно з 2015 р., знос основних фондів збільшився на 4781 тис. грн, або на 18,16%, натомість у 2017 р., порівняно з 2016 р., знос основних фондів збільшився на 4371 тис. грн, або на 14,05%.

Фондовіддача основних фондів у 2016 р. становить 3,51 грн/грн, що більше на 0,83 грн/грн, або на 30,97% порівняно з 2015 р, що показує ефективне використання основних засобів, а у 2017 р., порівняно з 2016 р., даний показник зменшився на 0,32 грн/грн, або на 9,12%. Оберненим показником до фондовіддачі є фондомісткість. Протягом аналізованого періоду даний показник навпаки у 2016 році зменшився на 24,32%, а в 2017 році збільшився на 10,71%. Отже, за нормальних умов діяльності підприємства фондовіддача повинна мати тенденцію до збільшення, а фондомісткість до зменшення.

У 2015–2016 рр. підприємство отримало збитки, а саме у 2015 р. – 123 тис. грн, а у 2016 р. – 446 тис. грн. У 2017 р. підприємство отримало чистий прибуток у розмірі 1575 тис. грн. У цілому варто зазначити, що ТОВ «Рівнетранссервіс» неефективно проводило свою господарську діяльність та використовувало основні засоби, оскільки у 2015 та 2016 роках на підприємстві мав місце збиток.

Підсумовуючи викладений матеріал, слід зазначити, що аналіз фінансового стану підприємства дає якісну та кількісну інформацію про його діяльність, яка необхідна для багатьох суб'єктів ринку. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства передбачає визначення економічного потенціалу суб'єкта, дає змогу забезпечити ідентифікацію його місця в конкурентних ринкових умовах. Заходи, спрямовані на покращення фінансового стану підприємства, можуть містити в собі: аналіз складових собівартості продукції і визначення шляхів її зниження; збуту переорієнтації на випуск іншої продукції; виявлення наднормативних запасів матеріальних цінностей для залучення їх в господарський оборот або реалізації; вивчення руху дебіторської заборгованості з метою її зменшення; вивчення можливості одержання довгострокових кредитів; аналіз складових короткострокової дебіторської заборгованості і можливості її зменшення; аналіз складових першочергових платежів із прибутку з метою недопущення нераціональних виплат; контроль за фінансовим станом підприємства і дотриманням виробленої фінансової стратегії. Крім того, пошук оптимального співвідношення власного і позикового капіталу; розширення ринків збуту і збільшення грошових коштів на розрахунковому рахунку підприємства; виробництво і розробка нових видів продукції, яка зацікавить споживачів.

Перспективою подальших досліджень може стати пошук більш ґрунтовних напрямів покращення фінансового стану вітчизняних підприємств, вирішення проблем здійснення комплексного аналізу фінансового стану.

Список використаних джерел:

1. Аверіна М. Ю. Аналіз та оцінка фінансового стану підприємства: шляхи покращення. *Актуальні проблеми економіки*. 2012. № 9. С. 92–100.
2. Акоюн А. А., Шмалюк Л. І. Основні проблеми оцінки фінансового стану підприємства. *Проблеми підвищення ефективності інфраструктури*. 2010. № 25. С. 123–128.
3. Безбородова Т. В. Сутність та необхідність аналізу фінансового стану. *Економіка. Управління інновації*. Вип. № 1 (11). 2014. С. 1–7.
4. Бурковська А. В., Соловйов О. Ю. Комплексний підхід до оцінки фінансового стану підприємства. URL: <http://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/4.2/073.pdf> (дата звернення: 12.10.2018).
5. Ковалевська А. В. Критичний аналіз методів оцінки фінансового стану підприємства. *БізнесІнформ*. № 3. 2012. С. 163–169.
6. Конєва Н. О., Шаповалова І. О. Шляхи покращення фінансового стану підприємств. URL: http://mdu.edu.ua/spaw2/uploads/files/16_13.pdf (дата звернення: 12.10.2018).
7. Рудницька О. М., Біленська Я. Р. Шляхи покращення фінансового стану українських підприємств. *Вісник «Логістика»*. Львів : Вид-во НУ ЛП, 2009. № 649. С. 132–138.